

Informace ze zdravotnictví Kraje Vysočina

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
2. 10. 2014

9

Činnost oboru pneumologie a ftizeologie v Kraji Vysočina v roce 2013

*Activity in Branch of pneumology and phthisiology
in the Region Vysočina in 2013*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Kraji Vysočina v roce 2013 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Region Vysočina in 2013 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A (MZ) 1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L (MZ) 1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz.

Ambulantní péče v oboru pneumologie a ftizeologie byla rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; dvě ordinace byly v ostatních ambulantních zařízeních. Celkem ji v kraji zajišťovalo 18 zdravotnických zařízení, ve kterých pracovalo 14,60 lékařů a 21,17 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel byli v kraji 2,9 lékaře (ČR 3,5), na jednoho lékaře tohoto oboru v kraji připadlo 34 946 obyvatel (ČR 28 763).

V ordinacích pneumologie a ftizeologie bylo provedeno 85 446 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 5 852,5 ošetření (ČR 4 829,7).

Největší objem péče byl stejně jako v minulých letech věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2013 bylo pod stálým lékařským dohledem 30 031 osob, z toho 45 % jsou ženy. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 589 (ČR 585). Nejčastější příčinou dispenzarizace (50 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN), stejně jako v minulém roce. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji

léčeno 295 pacientů (ČR 256). Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních pneumologie a ftizeologie v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 3 540 mužů a 4 394 žen. Počet dispenzarizovaných osob se snížil proti minulému roku o 1,3 %. Nejvíce osob (2 008) s tímto onemocněním se nacházelo v okrese Jihlava. U astma bronchiale se rozlišují čtyři stupně onemocnění: stupeň 1 - intermitentní (31 %), stupeň 2 - lehké perzistující (34 %), stupeň 3 - středně těžké perzistující (26 %), stupeň 4 - těžké perzistující (9 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává zhruba na úrovni minulého roku.

Ambulantní zařízení pneumologie a ftizeologie evidovala celkem 1 928 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 6 836 osob.

Vedle dispenzarizace jsou prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Za sledovaný rok bylo vykázáno 421 očkování BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2013 byly děti ve stáří od 6 do 12 měsíců (56 %). Provedeno bylo 390 tuberkulínových testů. Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1. 11. 2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin nebo na přání rodičů.

Lůžková péče byla poskytována na třech nemocničních odděleních se 64 lůžky. K 31. 12. 2013 zde pracovalo celkem 12,21 lékařů a 31,35 ZPBD v evidenčním počtu a smluvních. Hospitalizováno bylo 2 434 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích činila 7,0 dnů (ČR 7,3 dnů) a využití lůžek bylo 265,0 dne (ČR 254,6). V odborném léčebném ústavu pracovalo k 31. 12. 2013 celkem včetně smluvních 5,10 lékařů a 21,00 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba byla 54,8 dne při využití lůžek ve dnech 197,2 (ČR 249,8).

Značky v tabulkách

- Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ludmila Šafářová
ÚZIS ČR, regionální pracoviště Brno
Netroufalky 797/5, 625 00 Brno
e-mail ludmila.safarova@uzis.cz
Tel. 778 529 203
<http://www.uzis.cz>

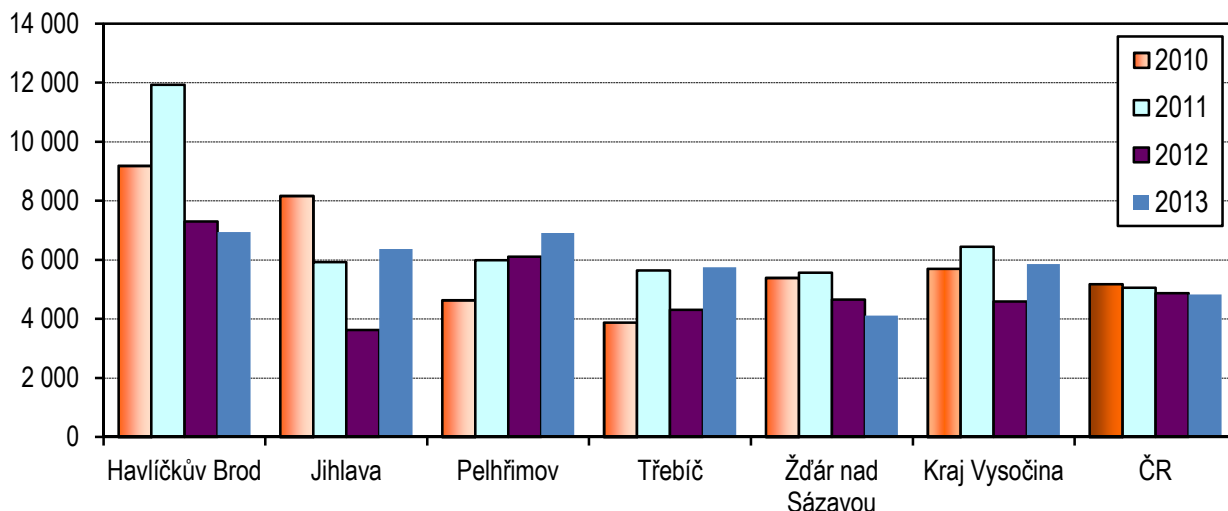
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu zdravotnických zařízení a dle území**

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	8	6,40	43,84	11,58	38 359	283	44,89	5 993,6
Samostatné ordinace lékařů specialistů	8	7,80	53,42	7,80	45 950	138	53,78	5 891,0
Ostatní ambulantní ZZ	2	0,40	2,74	1,79	1 137	-	1,33	2 842,5
Kraj Vysočina	18	14,60	100,00	21,17	85 446	421	100,00	5 852,5
dle území (okresu)								
Havlíčkův Brod	3	1,60	10,96	3,80	11 112	138	13,00	6 945,0
Jihlava	5	4,20	28,77	4,99	26 745	164	31,30	6 367,9
Pelhřimov	4	2,20	15,07	2,88	15 205	-	17,79	6 911,4
Třebíč	4	3,20	21,92	4,00	18 397	32	21,53	5 749,1
Žďár nad Sázavou	2	3,40	23,29	5,50	13 987	87	16,37	4 113,8
Kraj Vysočina	18	14,60	100,00	21,17	85 446	421	100,00	5 852,5
Česká republika	310	365,48	x	559,12	1 765 148	10 140	x	4 829,7

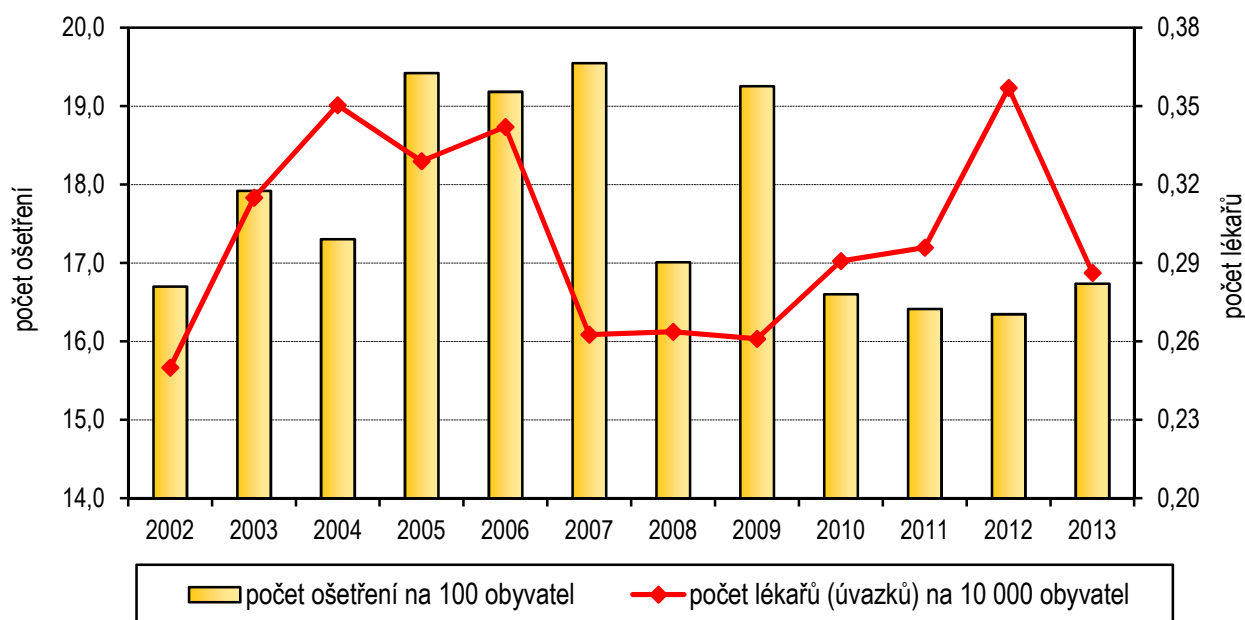
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21

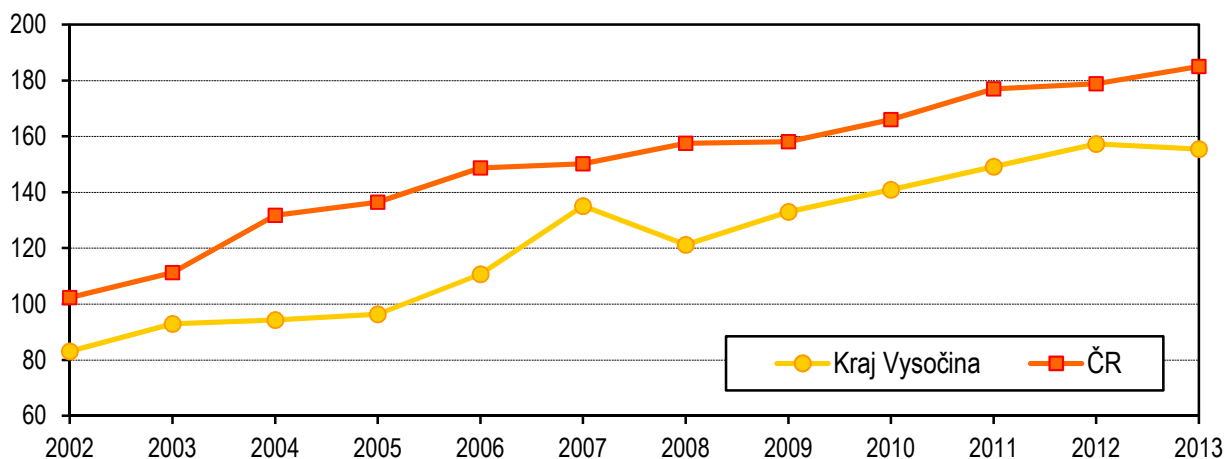
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2010–2013

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2002–2013

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2002–2013

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	730	194	-	119	51	14,31	16,21
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	27	7	-	1	1	0,53	1,80
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	203	75	-	11	5	3,98	3,40
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	2 262	873	8	180	117	44,33	54,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	15 033	6 350	-	526	402	294,64	255,52
chronická bronchitis	2 404	1 096	-	140	86	47,12	58,30
stadium 1 - lehké	4 482	2 035	-	105	107	87,85	60,80
stadium 2 - střední	4 298	1 845	-	143	98	84,24	78,48
stadium 3 - těžké	2 686	960	-	97	77	52,65	41,43
stadium 4 - velmi těžké	1 163	414	-	41	34	22,79	16,51
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	7 934	4 394	52	223	246	155,50	184,97
stupeň 1 - intermitentní	2 462	1 263	12	67	84	48,25	51,16
stupeň 2 - lehké perzistující	2 708	1 597	40	84	95	53,08	66,47
stupeň 3 - středně těžké perzistující	2 055	1 173	-	54	49	40,28	52,36
stupeň 4 - těžké perzistující	709	361	-	18	18	13,90	14,99
Bronchiectázie (J47)	237	111	-	15	11	4,65	4,43
Sarkoidóza (D86.0,2)	308	174	-	19	17	6,04	8,29
Pneumoniózy (J60–J66)	125	21	-	1	-	2,45	10,80
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	452	175	-	28	23	8,86	8,23
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	382	147	-	21	19	7,49	8,30
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	889	407	-	23	24	17,42	7,93
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	1 449	619	-	57	70	28,40	21,36
Celkem	30 031	13 547	60	1 224	986	588,60	585,38

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Havlíčkův Brod	62	-	118	3	298
Jihlava	344	-	41	-	950
Pelhřimov	228	-	272	13	85
Třebíč	709	-	7	-	2 686
Žďár nad Sázavou	59	-	88	17	2 817
Kraj Vysočina	1 402	-	526	33	6 836
ČR	21 845	110	19 161	1 434	124 810

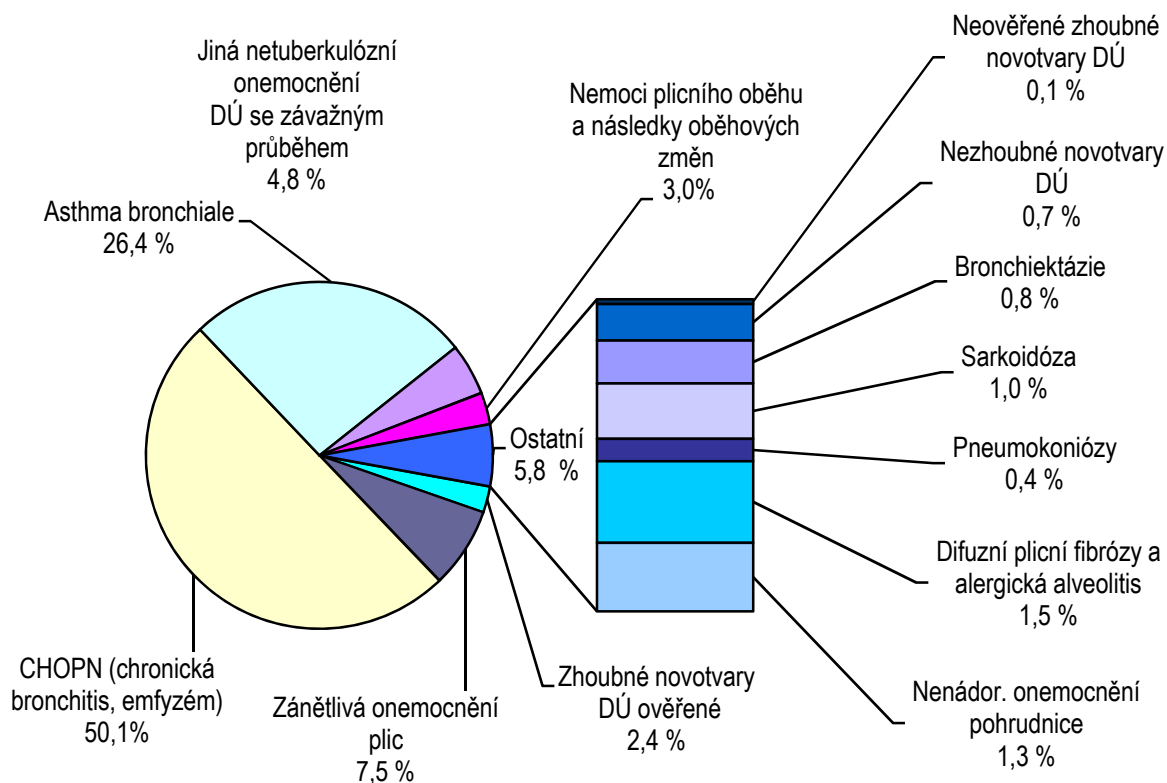
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přearazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přearazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	3	40	1	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	12,21	237,50	5,10	65,27
ZPBD ²⁾ celkem	31,35	554,91	21,00	312,96
Průměrný počet stanovených lůžek	64,00	1 239,73	93,33	1 384,33
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	46,5	864,7	50,4	947,3
na 1 lékaře	4,6	3,7	7,6	13,9
Počet lékařů na 100 lůžek	19,08	19,50	6,38	4,77
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	48,98	45,56	26,25	22,88
Počet hospitalizovaných	2 434	43 066	336	10 060
Nemocniční letalita	56,2	66,8	92,0	57,0
Využití lůžek ve dnech	265,0	254,6	197,2	249,8
Průměrná ošetrovací doba	7,0	7,3	54,8	34,4
Prostoj lůžek ³⁾	2,5	2,2	46,6	14,3

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21 zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Havlíčkův Brod, p.o., Havlíčkův Brod
 Nemocnice Jihlava, p.o., Jihlava
 Nemocnice Třebíč, p.o., Třebíč

Seznam odborných léčebných ústavů (OLÚ) s plicním oddělením v kraji:

Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí, Humpolec